

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA EVROPSKÉ INTEGRACE

Implementace Lisabonské smlouvy

Implementation of the Lisbon Treaty

Student: Petra Hrdinová

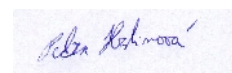
Vedoucí bakalářské práce: Ing. Boris Navrátil, CSc.

Ostrava 2011

Prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Všechny použité zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury.“

V Ostravě dne 9. 5. 2011

A rectangular box containing a handwritten signature in blue ink, which reads "Petra Hrdinová".

Petra Hrdinová

Poděkování

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu práce, Ing. Borisi Navrátilovi, CSc., za odborné vedení své bakalářské práce a věnovaný čas.

OBSAH

1 Úvod	1
2 Srovnání Lisabonské smlouvy se smlouvou o Ústavě pro Evropu	2
2.1 Zakládající smlouvy	2
2.2 Reformy zakládajících smluv	3
2.3 Smlouva o Ústavě pro Evropu	4
2.3.1 Proces vytváření návrhu evropské ústavní smlouvy	5
2.3.2 Proces ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu	7
2.4 Podpis Lisabonské smlouvy	7
2.5 Rozdíl mezi Smlouvou o Ústavě pro Evropu a Lisabonskou smlouvou	9
2.6 Lisabonská smlouva	10
2.6.1 Nové funkce v rámci institucionální reformy	11
2.6.2 Další důležité změny v rámci institucionální reformy	12
2.6.3 Dopady Lisabonské smlouvy horizontální povahy	15
2.6.4 Vnitřní koordinace evropských politik	19
2.7 Listina základních práv EU	20
3 Proces ratifikace Lisabonské smlouvy během švédského předsednictví	21
3.1 Ratifikace v jednotlivých členských státech	21
3.1.1 Referendum v Irsku	21
3.1.2 Ratifikace během švédského předsednictví	23
4 Implementace Lisabonské smlouvy v průběhu předsednického a současného období	25
4.1 Předěšlé předsedající trio – Francie, Česká republika a Švédsko	25
4.2 Současné předsedající trio – Španělsko, Belgie a Maďarsko	26
4.3 Předsednictví Španělska se zaměřením na implementaci Lisabonské smlouvy	27
4.4 Předsednictví Belgie se zaměřením na implementaci Lisabonské smlouvy	31
4.5 Předsednictví Maďarska se zaměřením na implementaci Lisabonské smlouvy	33
5 Potřebnost další revize Lisabonské smlouvy	36
5.1 Změna protokolu č. 36 o přechodných ustanoveních	36
5.2 Změna článku 136 Smlouvy o fungování Evropské unie	37
5.3 „Pan nebo paní euro“	39
6 Závěr	40
Seznam použité literatury:	41
Seznam zkratk	
Seznam tabulek a obrázků	

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

1 Úvod

Lisabonská smlouva je pojem, pod kterým si většina laické veřejnosti nejspíše vybaví zdoluhavý ratifikační proces. Ovšem skutečný přínos této smlouvy tolik znám není. Tato práce proto mapuje vznik a vývoj Evropské unie od zakládajících smluv, přes jejich revize, až po tu nejnovější - Lisabonskou smlouvu. Toto téma jsem si zvolila díky jeho aktuálnosti a zaujala mě možnost zmapovat postupné implementace této smlouvy. V této práci je popsána také snaha o přijetí Smlouvy o Ústavě pro Evropu, která byla v referendu odmítnuta a nahrazena Lisabonskou smlouvou.

V druhé kapitole jsou uvedeny hlavní změny, které Lisabonská smlouva přináší nejen pro orgány Unie ale i pro všechny členské státy. Třetí kapitola je zaměřena na ratifikační proces, který ukazuje, jak obtížně se státy na relativně malém území, ale s naprosto odlišnou kulturou dokáží domluvit. Velice důležité je zachování nutnosti ratifikace všemi členskými státy, aby i malé státy měly možnost vyslovit případný nesouhlas.

Po popisu úspěšného ratifikačního procesu se ve čtvrté kapitole zaměřím na implementaci Lisabonské smlouvy do praxe. Věnuji se hlavně předsednictví současného tria - Španělska, Belgie a Maďarska, které v tuto chvíli stále ještě probíhá. Každá země má několik priorit během svého předsednictví, já se však budu zabývat pouze prioritami týkajícími se Lisabonské smlouvy. Poslední kapitola je věnována revizi Lisabonské smlouvy, jelikož je potřeba pozměnit některé její části k efektivnějšímu chodu Unie. Nejdůležitější prioritou pro Unii je v současnosti vytvoření Evropského stabilizačního mechanismu (ESM), jehož existence je podmíněna změnou Lisabonské smlouvy.

Cílem této práce je zhodnocení stavu implementace Lisabonské smlouvy, zda mechanismy v ní uvedené jsou používány, a zda k nim byly vytvořeny potřebné legislativní kroky.

2 Srovnání Lisabonské smlouvy se smlouvou o Ústavě pro Evropu

2.1 Zakládající smlouvy

Počátky evropské integrace úzce souvisí s koncem druhé světové války, s obdobím, kdy snaha o zachování míru v Evropě byla větší, než dřívější konflikty a nepřátelství. Byla to jedinečná doba, která umožnila vznik skutečné demokracii, hospodářské a politické spolupráce mezi dříve znepřátelenými státy. Francie si uvědomovala chybu tvrdé politiky vůči Německu po první světové válce, proto také přišla s myšlenkou dlouhodobé francouzsko – německé spolupráce. Tyto dvě země se rozhodly podřídít celou výrobu uhlí a oceli společnému Vysokému úřadu. Důvodem spolupráce v oblasti metalurgického průmyslu bylo znemožnit tajné zbrojení na obou stranách. V krátkém časovém horizontu se připojily další země a vznikla tzv. první šestka – Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Nizozemí a SRN. Spolupráce těchto zemí byla stvrzena podepsáním Smlouvy o Evropském společenství uhlí a oceli (ESUO) 18. dubna 1951, která po ratifikaci vstoupila v platnost 23. července 1952. Platnost této smlouvy trvala padesát let a vypršela v červenci 2002.

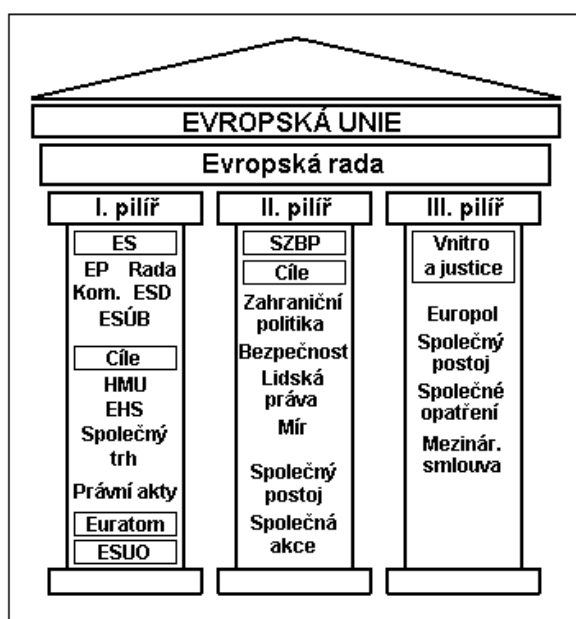
Na základě dobré zkušenosti s ESUO se šestka států rozhodla pro další krok ve vzájemné spolupráci. Představitelé ESUO se sešli 25. března 1957 v Římě, aby zde podepsali Smlouvu o Evropském hospodářském společenství (EHS) a také Smlouvu o Evropském společenství pro atomovou energii (EURATOM), které jsou označovány jako tzv. Římské smlouvy. Tyto smlouvy vstoupily v platnost 1. ledna 1958. Smlouva o EHS podporovala zřízení společného trhu a postupné sbližování hospodářské politiky členských států. Především se zaměřila na odstranění celních poplatků a množstevních omezení při dovozu a vývozu mezi členskými státy, zavedení společného celního sazebníku a společné obchodní podmínky vůči třetím zemím, zrušení překážek volného pohybu osob, služeb a kapitálu mezi členskými státy, zavedení společné politiky v oblastech zemědělství, dopravy či zřízení Evropské investiční banky. EHS podobně jako EURATOM má své nadnárodní orgány: Shromáždění, Radu, Komisi a Soudní dvůr. Již od začátku se počítalo s jejich přímým propojením. K tomuto propojení došlo tzv. Bruselskou slučovací smlouvou z roku 1965, která ovšem vstoupila v platnost až dva roky poté.

2.2 Reformy zakládajících smluv

Prvním důležitým zásahem do zakládajících smluv byl dokument nazvaný Jednotný evropský akt (JEA), který po ratifikaci v jednotlivých členských státech vstoupil v červenci 1987 v platnost. Prvořadým cílem tohoto dokumentu bylo vytvoření vnitřního trhu. Výrazněji byla propojena práce Evropského parlamentu s Radou, jejíž zásada jednomyslnosti při rozhodování byla nahrazena zásadou kvalifikované většiny, a to pro značný počet právních aktů týkajících se vnitřního trhu. Již Římské smlouvy umožňovaly zásadu kvalifikované většiny, ta ale na základě tzv. Lucemburského kompromisu z roku 1966 nebyla prakticky vůbec uplatňována. Jednotný evropský akt byl velice důležitým dokumentem na cestě k Evropské unii a kladl velký důraz na evropskou zahraniční politiku.

Dlouhodobějším cílem integrace bylo vytvoření Evropské unie. Výsledkem tohoto úsilí bylo sjednání Smlouvy o Evropské unii, která byla podepsána v nizozemském Maastrichtu v únoru 1992 a vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Ratifikace této smlouvy neproběhla bez problémů. Ve Francii prošla v referendu těsným výsledkem a v Dánsku byla dokonce v prvním referendu odmítnuta. Přijetí této smlouvy zavedlo tzv. třípilířovou strukturu (1.pilíř nadstátní tvoří Evropská společenství (ES+EURATOM), 2. pilíř mezivládní SZBP a 3. pilíř mezivládní Justice a vnitřní věci). Tato struktura byla přirovnávána ke struktuře antického chrámu.

Obr. 2.2 Struktura Evropské unie



Zdroj: oficiální stránky Geografického portálu <http://www.zemepis.com/uvodsge.php>, [cit. 2011-01-02]

Každý pilíř pracoval samostatně a obsahoval oblast aktivit, která měla vlastní pravidla fungování. Stěžejním pilířem byl první pilíř, oproti tomu druhý pilíř obsahující Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku se ukázal jako velice nestabilní. Třetí pilíř představoval spolupráci v justici a vnitřních věcech. Celá tato struktura byla kritizována pro svou složitost a nesrozumitelnost pro běžné občany. Plnění cílů Maastrichtské smlouvy neprobíhalo ve všech členských státech stejně. Dynamický rozvoj bylo možno sledovat v oblastech tradičních společných politik. Naopak velice pomalý vývoj probíhal v oblastech, které patřily např. ke státním monopolům (telekomunikace, energetika ...).

Další významnou smlouvou je Amsterdamská smlouva, která byla podepsána v červenci 1997 a vstoupila v platnost v květnu 1999. Tato smlouva přinesla důležité změny v oblastech justice a vnitřních věcí. Některé důležité politiky z původního mezivládního třetího pilíře byly převedeny do komunitární kompetence Společenství. Zavádí se tzv. amsterdamský cíl – EU jako prostor svobody, bezpečnosti a práva s přesněji vytyčenými úkoly než v původní maastrichtské úpravě.

Každý zásah do zakládajících smluv byl dán dynamickým vývojem Evropy a prohlubující se integrací. Jelikož se Evropská unie připravovala na velké rozšíření, bylo zapotřebí institucionálních reforem. Ty byly zakončeny podpisem smlouvy z Nice na počátku roku 2001. Samotná ratifikace této smlouvy neproběhla bez obtíží. Irové řekli Smlouvě z Nice jasné NE. Nicméně poté, co ostatní členové ratifikovali a Irsku byla zajištěna jeho neutralita, byla tato smlouva ve druhých volbách přijata. Tímto bylo umožněno přistoupení deseti východních států (Česká republika, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Kypr, Slovensko, Lotyšsko, Litva a Malta) v roce 2004, čímž se počet států navýšil na 25 členů. Smlouva z Nice upravuje institucionální rámec pro max. 27 členských států, proto mohly přistoupit ještě další dva státy (Rumunsko a Bulharsko).

2.3 Smlouva o Ústavě pro Evropu

„Rok po summitu v Nice, 15. prosince přijala Evropská rada v Laekenu tzv. Prohlášení o budoucnosti Evropské unii, zavazují Unii k větší demokratičnosti, transparentnosti a efektivnosti, a také k tomu, aby otevřela cestu k ústavní smlouvě, která by splňovala očekávání občanů Evropy.“¹ K přípravě další revizní smlouvy byl ustanoven

¹ *Návrh Evropské ústavy připravený Evropským konventem*. Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. [cit. 2011-01-02]. Dostupný z WWW:< <http://www.euroskop.cz/>>. ISBN:92-894-6450-X

tzv. Konvent. Účastníky tohoto Konventu byli představitelé vlád členských států a kandidátských zemí, zástupci vnitrostátních parlamentů, zástupci Evropského parlamentu, třináct pozorovatelů z Výborů regionů a Hospodářského a sociálního výboru a dále zástupci evropských sociálních partnerů a Evropský ombudsman. Celkově byl Konvent složen ze 105 členů, předsedou byl zvolen bývalý francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing. Touto rozsáhlou spoluprací měla být zajištěna větší transparentnost.

2.3.1 Proces vytváření návrhu evropské ústavní smlouvy

Na jaře roku 2002 byly vytvořeny speciální pracovní skupiny, které se zabývaly určenými tématy. Od února 2002 do léta téhož roku trvala tzv. naslouchací fáze. Následně započala aktivní práce na textu základní smlouvy – neoficiálního dokumentu. Šest pracovních skupin se zabývalo těmito otázkami:

- princip subsidiarity (Inigo Mendez de Vigo, Evropský parlament),
- charta lidských práv a její začlenění do smluv (Antonio Vitorino, Evropská komise),
- právní subjektivita EU (Giuliano d'Amato, místopředseda Konventu),
- role národních parlamentů (Gisela Stuart, britský parlament),
- doplňkové kompetence EU (Henning Christopher, dánská vláda),
- hospodářská a finanční spolupráce (Klaus Haensch, Evropský parlament).

Koncem roku 2002 se připojily další čtyři skupiny, které se zabývaly:

- vnitřní bezpečností a spravedlností (III. pilíř),
- vnějšími vztahy EU,
- obrannou politikou,
- zjednodušením právních nástrojů a procedur.

Nejpočetnější pracovní skupina (Sociální Evropa) byla ustanovena pod vedením řeckého zástupce Katiforise a svou práci ukončila začátkem roku 2003. Aby se každý občan mohl zapojit do diskuse, bylo vytvořeno Fórum. Do tohoto fóra byli pozváni zástupci obchodních skupin, sociálních skupin a akademické veřejnosti. Veškeré příspěvky Konventu a zápisy o jednání byly po celou dobu pravidelně zveřejňovány na internetových stránkách Konventu (<http://european-convention.eu.int>).

Výsledek práce Konventu byl předložen na zasedání Evropské rady 20. června 2003. Tento konečný návrh evropské ústavní smlouvy se skládá z preambule a čtyř částí:

- **Preamble:** „*zdůrazňuje společné evropské dědictví založené na humanismu spočívajícím v rovnosti osob, svobodě, právu, míru a solidaritě*“.²
- **Část I - Základní ustanovení ústavní smlouvy:** obsahuje základní charakteristiky EU, její cíle, pravomoce, rozhodovací postupy, návrh, jak rozdělit pravomoce mezi EU a členské státy, popis základních institucí a také postup, jak vystoupit z EU.
- **Část II – Listina základních práv:** tato Listina byla původně přijata již v Nice, ale bez právní příslušnosti.
- **Část III – Politiky Unie:** obsahově přebírá mnohá ustanovení ze stávajících smluv; udává v kterých oblastech se bude hlasovat kvalifikovanou většinou; upřesňuje, které evropské orgány mají při výkonu dané politiky působit, a které nástroje mají být použity.
- **Část IV – Závěrečná ustanovení:** obsahuje obecná a závěrečná ustanovení, dále také postupy pro přijetí a revizi této smlouvy.

„Návrh evropské ústavní smlouvy je hlavním výsledkem Konventu. Pokud bude schválena Mezivládní konferencí a ratifikována ve všech členských státech EU, stane se evropská ústavní smlouva novým základním dokumentem EU. To znamená, že nahradí současné smlouvy, především Smlouvu o Evropské unii, tzv.. maastrichtskou, a Smlouvu o Evropských společenstvích, ale také pozměňovací smlouvy z Amsterdamu a Nice.“³

² *Draft Treaty Establishing a Constitution for Europe*. Submitting to the European Council meeting in Thessaloniki, 20 June 2003, The European Convention, Luxembourg, 2003, s.6

³ *Evropská ústava stručně*. Česká republika: Odbor komunikace s institucemi EU a MZV ČR, 2003. [cit. 2011-01-02]. Dostupný z WWW:< <http://www.euroskop.cz/>>.

2.3.2 Proces ratifikace Smlouvy o Ústavě pro Evropu

Po skončení práce Konventu započala činnost Mezivládní konference (IGC). Na této konferenci přijmou zástupci patnácti členských států a deseti přistupujících států definitivní rozhodnutí. Text smlouvy byl s mírnou úpravou přijat v červnu 2004. Poté, v říjnu téhož roku, všech 25 stávajících členů Evropské unie podepsalo smlouvu zřizující ústavu pro Evropu, čímž byl odstartován ratifikační proces.

Se vzrůstajícím počtem členů se stává přijetí každé další smlouvy stále těžší. Již ratifikace smlouvy z Nice neproběhla příliš snadno, a to šlo o ratifikaci v době, kdy měla Evropská unie pouze 15 členů. Těžkostem s ratifikací Smlouvy o Ústavě pro Evropu se snažili předejít pomocí článku IV- 443 „Ústavy“, který hovoří o tom, že pokud dokument do dvou let po podepsání čtyř pětina členských států a „*jeden či nebo více členských států se při její ratifikaci setkají s obtížemi, bude se touto otázkou zabývat Evropská rada*“. Co přesně by Evropská rada v tomto případě měla učinit, nebylo nikde uvedeno.

Ratifikace začala hladkým přijetím smlouvy ve španělském referendu. Poté byla odmítnuta ve francouzském referendu. Odmítli ji hlavně venkované, lidé s nízkými příjmy a státní zaměstnanci. Celkově 53% voličů. Ve Francii toto „NE“ pravděpodobně ani tak nebylo odmítnutím Ústavy, jako vyjádřením nesouhlasu s politikou francouzského prezidenta Chiraca. O pouhé tři dny později byla také odmítnuta v Dánsku a to 61,07% voliči. Celkem 20 milionů voličů řeklo Ústavě NE. Navzdory tomu v dalších státech ratifikace úspěšně pokračovala, např. v Lucembursku, na Kypru, v Lotyšsku a na Maltě. Další státy se rozhodly ratifikaci odložit - např. Velká Británie, Irsko a Dánsko. Smlouva o Ústavě pro Evropu byla v 18 členských zemích úspěšně ratifikována, ve dvou odmítnuta a v ostatních byl proces ratifikace odložen. Jelikož smlouvu musí podepsat všech 25 členských zemí, nemohla být Ústava přijata.

2.4 Podpis Lisabonské smlouvy

Po definitivním odmítnutí Smlouvy o Ústavě začaly členské státy jednat o možných dalších variantách. Po dvouletém tzv. období reflexe měly členské státy několik možností, jak dále postupovat:

- **Smlouva z Nice** – *Evropská Unie bude dále postupovat na stávajícím základě beze změny.*

- *Nice plus* – Stávající smlouva bude doplněna o další reformy, zejména institucionální povahy.
- *„Ústava“ plus* – Text smlouvy o Ústavě pro Evropu zůstane zachován a výhrady členských států ke konkrétním částem smlouvy budou upraveny, např. formou protokolů připojených ke smlouvě.
- *„Ústava“ minus* – Podstatná část obsahu o Ústavě pro Evropu by zůstala zachována s tím, že by došlo k vypuštění některých ustanovení či částí a vzniklý dokument by byl formou znovu přijat.
- *Schválení Smlouvy o Ústavě pro Evropu ve stávajícím znění*
- *Nová smlouva*⁴

Konec tzv. období reflexe spadl do období německého předsednictví, které si dalo jako jednu ze svých priorit oživit rozhovory o přijetí nové smlouvy. Prvním impulsem byla tzv. Berlínská deklarace, která byla podepsána 25. března 2007 během oslav 50. výročí Římských smluv. Tato deklarace nastínila časový harmonogram jednání o nové smlouvě. Nejvyšší představitelé Unie se sešli na summitu 21. – 23. června 2007 v Bruselu a zde se shodli na znění dohody, na jejímž základě byl vypracován Návrh Smlouvy pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství. Trvale se upustilo od formy „Ústavy“, která by původní smlouvy nahrazovala a přešlo k formě smlouvy, která bude původní smlouvy novelizovat. Dne 23. července začala jednání mezivládní konference, jejímž úkolem bylo převést do formy právně závazného textu dohodnuté změny a ustanovení.

Konečné znění tzv. Reformní smlouvy (později pojmenované podle místa podpisu na Lisabonská smlouva) vzešlo na summitu v Lisabonu ve dnech 18. – 19. října 2007. Slavnostní podpis Lisabonské smlouvy (oficiální název zní Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské Unii a Smlouvu o založení Evropského společenství) se uskutečnil 13. prosince 2007 v klášteře sv. Jeronýma opět v Lisabonu. Za Českou republiku ji podepsali tehdejší premiér Mirek Topolánek a ministr zahraničí Karel Schwarzenberg.

Informační podklad č. I.179, Česká republika: Parlament České republiky, 2007. [cit. 2011-01-02]. Dostupný z WWW:< <http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-1-179.pdf>>.

2.5 Rozdíl mezi Smlouvou o Ústavě pro Evropu a Lisabonskou smlouvou

Jedním z nejdůležitějších rozdílů je vypuštění slova „Ústava“. Právě to mohlo být hlavním důvodem odmítnutí ve francouzském referendu. Pod tímto pojmem si většina lidí představí základní zákon, který stanoví náležitosti státního zřízení a upravuje postavení občanů vůči státu. Toto by z Evropské Unie mohlo činit stát a členské země by mohly mít obavu ze ztráty své suverenity. Oproti tomu slovo „Smlouva“ vyjadřuje jakýsi dvoustranný či vícestranný právní úkon, který spočívá na vzájemných shodách, které vedou ke vzniku, změně či zániku práv a povinností.

Dalším důležitým rozdílem je, že „Ústava“ měla veškeré dosavadní smlouvy nahradit a Lisabonská smlouva je má novelizovat.

Jednalo se o první smlouvu, kde slova jako „nařízení“, „směrnice“ či „rozhodnutí“ jsou nahrazována slovy „zákon“ či „rámcový zákon“. Smlouva o Ústavě pro Evropu zaváděla oficiální symboly jako vlajku znázorňující kruh z dvanácti zlatých hvězd, hymnu (Ódu na radost z Deváté symfonie Ludwiga von Beethovena), heslo „Jednotná v rozmanitosti“, či měnu euro. Jsou to symboly, které Unie používá již řadu let.

Na základě smlouvy z Nice má každá země v Komisi pouze jednoho komisaře, jakmile ale dosáhne Unie 27 členů, bude zaveden rotační systém. Smlouva o Ústavě pro Evropu stanovila v článku I – 26 Smlouvy o Ústavě pro Evropu, že od roku 2014 se bude počet členů Komise rovnat dvěma třetinám počtu členských států, a že komisaři budou vybíráni podle systému rotace, v němž budou mít všechny členské státy stejné postavení. V Lisabonské smlouvě byl zachován poměr jeden komisař - jedna země. Tato bylo hlavní podmínkou při ratifikaci v Irsku.

Důležitým bodem ve Smlouvě o Ústavě pro Evropu byl vznik dvou nových postů:

- **Ministr zahraničí** by byl hlavním představitelem Unie v záležitostech společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Stal by se také představitelem Rady pro společnou zahraniční bezpečnostní politiku a současně jedním ze dvou místopředsedů Komise.
- **Předsedu Evropské rady** (dle článku I-22 Smlouvy o Ústavě pro Evropu) by volila Evropská rada na dobu 30 měsíců s možností znovuzvolení. Tento předseda by byl pověřen vedením Evropské rady, zajišťováním spolupráce

s předsedou Komise, usilováním o soudržnost a konsensus uvnitř Evropské rady. Dále by byl také povinen předkládat zprávu Evropskému parlamentu po každém zasedání Evropské rady. Měl by oprávnění zastupovat Unii navenek v záležitostech, které se týkají SZBP.

2.6 Lisabonská smlouva

Smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství (dále jen „Lisabonská smlouva“ či „LS“) je tvořena dvěmi částmi. První obsahuje znění změn Smlouvy o EU a druhá znění změn Smlouvy o ES, která je přejmenována na Smlouvu o fungování Evropské unie. Tyto dvě smlouvy nemají ústavní charakter. Lisabonská smlouva zakládá Evropskou unii, která nahrazuje Evropské společenství a je jeho nástupkyní.

V této kapitole jsou charakterizovány hlavní změny, které přináší Lisabonská smlouva. Těmito hlavními změnami jsou vytvoření dvou nových postů, kterými jsou stálý předseda Evropské rady a Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Lisabonská smlouva přináší také řadu změn v rámci institucionální reformy, která se týká hlavních orgánů Evropské unie (Evropská rada, Evropská komise, Evropský parlament a Rada EU). Tyto reformy zahrnují změny v oblasti hlasování, posílení pravomocí Evropského parlamentu a vznik Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ).

V další části jsou uvedeny dopady Lisabonské smlouvy horizontální povahy. Jedním z nejdůležitějších je zrušení komplikované třípilířové struktury. Nově má Evropská Unie také právní subjektivitu a také členské státy mohou kdykoliv z Evropské unie vystoupit. Důležitým novým prvkem je zavedení Evropské občanské iniciativy, která umožňuje občanům zapojení do tvorby evropských politik a ovlivnění agendy Unie, což odporuje kritikám na demokratický deficit v rozhodovacím procesu v Evropské unie.

Čtvrtá část pojednává o vnitřní koordinaci evropských politik. Prostor svobody, bezpečnosti a práva je vlivem zrušení třípilířové struktury přesunut do právního rámce Smlouvy o fungování EU. Dalšími významnými evropskými politikami jsou sociální politika a hospodářská, sociální a územní soudržnost, kde Lisabonská smlouva také přináší podstatné změny.

2.6.1 Nové funkce v rámci institucionální reformy

a) Stálý předseda Evropské rady:

- *předsedá Evropské radě a vede její jednání,*
- *ve spolupráci s předsedou Komise a na základě práce Rady pro obecné záležitosti zajišťuje přípravu a kontinuitu jednání Evropské rady;*
- *usiluje o usnadnění soudržnosti a konsensu uvnitř Evropské rady;*
- *po každém zasedání Evropské rady předkládá zprávu Evropskému parlamentu;*
- *zajišťuje na své úrovni a v této funkci vnější zastupování Unie v záležitostech týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky, aniž jsou dotčeny pravomoci vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku,*
- *nesmí zastávat žádnou vnitrostátní funkci.⁵*
- první osobou v této funkci je bývalý belgický premiér Herman Van Rompuy
- „prezident EU“⁶

b) Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku:

- *je jmenován se souhlasem předsedy Komise a Evropskou radou kvalifikovanou většinou - stejným postupem může být také odvolán,*
- *vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie,*
- *přispívá svými návrhy k vytváření této politiky a provádí ji jako zmocněnec Rady, stejně jedná i v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky,*
- *předsedá Radě pro zahraniční věci,*
- *je jedním z místopředsedů Komise, zajišťuje soudržnost vnější činnosti Unie,*
- *v rámci Komise odpovídá za úkoly, které jí přísluší v oblasti vnějších vztahů, a za koordinaci dalších hledisek vnější činnosti Unie,⁷*
- *je v čele Evropské služby pro vnější činnost (ESVČ), která je formou diplomatické služby EU,*
- *jedná jménem Rady v politickém dialogu se třetími zeměmi,*

⁵ Čl. 15, odst. 6 SEU, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 34

⁶ Anglický název této funkce je President of the European Council, proto se někdy tato funkce uvádí jako prezident Evropské unie

⁷ Čl. 18 SEU, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 39

- nahrazuje ministra zahraničí předsednické země,
- „ministr zahraničí EU“
- první osobou zvolenou do této funkce je bývalá eurokomisařka baronka Catherine Ashtonová.

2.6.2 Další důležité změny v rámci institucionální reformy

a) Evropská rada (ER)

- *dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje její obecné politické směry a priority, nevykonává legislativní funkci,*
- *je tvořena hlavami států nebo předsedy vlád, svolává ji její předseda,*
- *vyžaduje-li to pořad jednání, mohou členové Evropské rady rozhodnout, že každému z nich bude nápomocen některý ministr a v případě předsedy Komise některý člen Komise,*
- *vyžaduje-li to situace, svolá předseda mimořádné zasedání Evropské rady,*
- *nestanoví-li smlouvy jinak, rozhoduje Evropská rada konsensem,*
- *svého předsedu volí kvalifikovanou většinou na dobu dva a půl roku s tím, že může být zvolen dvakrát po sobě, v případě překážky nebo závažného pochybení jej může Evropská rada stejným postupem odvolat⁸,*
- *se stala jedním z orgánů Unie.*

b) Evropská komise (EK)

- *podporuje obecný zájem Unie a k tomuto účelu činí vhodné podněty,*
- *zajišťuje uplatňování Smluv a opatření přijatých orgány na jejich základě,*
- *pod kontrolou Soudního dvora Evropské Unie dohlíží na uplatňování práva Unie,*
- *plní rozpočet a řídí programy,*
- *vykonává koordinační, výkonné a řídicí funkce v souladu s podmínkami stanovenými Smlouvami, s výjimkou SZBP a dalších případů uvedených ve Smlouvách zajišťující vnější zastupování Unie*
- *činí podněty k přijímání jednoletých a víceletých programů Unie s cílem dosáhnout interinstitucionálních dohod,*
- *funkční období je pětileté,*

⁸ Čl. 15, odst. 1,2,3,4 a 5 SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 34

- členové jsou vybíráni podle celkové způsobilosti a evropanství z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti,
- vykonává svou funkci zcela nezávisle,⁹
- každý členský stát má i nadále v Komisi jednoho svého státního zástupce (čímž byla splněna podmínka Irska pro přijetí Lisabonské smlouvy).

c) Předseda komise

- vymezuje směry, v jejichž rámci Komise plní své úkoly,
- rozhoduje o vnitřní organizaci Komise, aby zajistil soudržnost, výkonnost a kolegiální její činnosti,
- jmenuje místopředsedy, kromě vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, z řad Komise,
- s přihlédnutím k volbám do Evropského parlamentu a po náležitých konzultacích navrhne Evropská rada kvalifikovanou většinou Evropskému parlamentu kandidáta na funkci předsedy Komise. Tohoto kandidáta zvolí Evropský parlament většinou hlasů všech svých členů, pokud nezíská potřebnou většinu, navrhne Evropská rada do jednoho měsíce kvalifikovanou většinou nového kandidáta, kterého zvolí Evropský parlament stejným postupem,¹⁰
- předsedou Evropské komise je José Manuel Barroso.

d) Generální tajemník Rady

- jedná se nově o samostatnou funkci,
- do funkce je zvolen Radou, a to prostou většinou.

e) Evropský parlament (EP)

- vykonává společně s Radou legislativní a rozpočtovou funkci,
- vykonává funkci politické kontroly a konzultace v souladu s podmínkami stanovenými Smlouvami,
- volí předsedu Komise,
- se skládá ze zástupců občanů Unie, jejich počet nesmí překročit 750 (plus jeden předseda),

⁹ Čl. 17 odst. 1,3 a 4 SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 37

¹⁰ Čl. 17 odst. 6 a 7 SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 38

- zastoupení občanů je zajištěno poměrným sestupným způsobem, přičemž je stanovena minimální hranice 6 členů na členský stát,
- žádnému členskému státu nesmí být přiděleno více než 96 míst (v současnosti má Německo 99 poslanců, jelikož volby do EP v roce 2009 proběhly podle Smlouvy z Nice),
- členové jsou voleni na dobu 5 let ve všeobecných volbách svobodným a tajným hlasováním,
- volí ze svých členů předsedu a předsednictvo,¹¹
- předsedou Evropského parlamentu je polák Jerzy Buzek,
- Česká republika má 22 členů.

f) Rada EU

- vykonává společně s EP legislativní a rozpočtovou funkci,
- skládá se z jednoho zástupce každého státu na ministerské úrovni zmocněného zavazovat vládu členského státu, který zastupuje, a vykonávat hlasovací právo,
- nestanoví-li smlouvy jinak rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou,
- ode dne 1. listopadu 2014 je kvalifikovaná většina vymezena jako nejméně 55% členů Rady, tvořených nejméně patnácti z nich a zastupujících členské státy, které představují nejméně 65% obyvatelstva Unie, blokační menšinu musí tvořit nejméně čtyři členové Rady, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou,
- zasedá veřejně, pokud projednává návrh legislativního aktu a hlasuje o něm. Za tímto účelem je každé hlasování Rady rozděleno na dvě části, kdy první je určena k projednávání legislativních aktů Unie a druhá k nelegislativním činnostem.¹²

g) Rada pro obecné záležitosti (GAC)

- zajišťuje soudržnost práce jednotlivých složeních Rady,
- ve spojení s předsedou Evropské rady a Komise připravuje zasedání Evropské rady a zajišťuje jejich návaznost¹³,

¹¹ Čl. 14, odst. 1,2,3 a 4 SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 33 a 34

¹² Čl. 16, odst. 1,2,3,4 a 8 SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 35 a 36

¹³ Čl. 16, odst. 6 druhý pododstavec SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 36

- vznikla rozpadem Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy (GAERC) na Radu pro zahraniční věci (FAC) a GAC,
- zástupcem v GAC je většinou ministr členského státu, který zodpovídá za koordinaci evropských agend.

h) Rada pro zahraniční věci (FAC)

- vytváří vnější činnost Unie podle strategických směrů vymezených Evropskou radou a zajišťuje soudržnost činností Unie¹⁴,
- je jedinou formou Rady, kde není uplatňován systém rotujícího tria,
- v čele je vysoký představitel, který při tvorbě programu FAC přihlíží k programu předsednického tria, čímž vzniká soudržnost práce mezi FAC a GAC.

i) Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ)

- působí ve spolupráci s diplomatickými službami členských států a skládá se z úředníků příslušných oddělení generálního sekretariátu Rady a Komise, jakož i vyslaného personálu vnitrostátních diplomatických služeb. Organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnosti stanoví rozhodnutí Rady, ta rozhoduje na návrh vysokého představitele po konzultaci s Evropským parlamentem a po obdržení souhlasu Komise,¹⁵
- má být nápomocna vysokému představiteli při výkonu jeho funkce,
- má spolupracovat s diplomatickými složkami členských států.

2.6.3 Dopady Lisabonské smlouvy horizontální povahy

a) Zrušení třípíliřové struktury – po zrušení této struktury, která se ukázala jako velice komplikovaná, se opět zavádí legislativně-právní systém s unifikací sekundárního práva - tzv. právní akty Unie. Tyto právní akty jsou (stejně jako před přijetím Smlouvy o EU v roce 1993) nařízení, směrnice a rozhodnutí (doporučení a stanoviska). Tato změna by měla zjednodušit celkový právní systém Evropské unie.

¹⁴ Čl. 16, odst. 6 třetí pododstavec SEU, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 36

¹⁵ Čl. 27, odst. 3 SEU, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 46

b) Právní subjektivita – před vstupem LS v platnost měla právní subjektivitu výslovně přiznána pouze ES. Jelikož je Unie nástupkyní ES je jí jako takové přiznána právní subjektivita. Euratom nadále existuje se samostatnou právní subjektivitou. Nově můžou členské státy z Unie vystoupit.

c) Pravomoci Unie - *vymezení pravomocí Unie se řídí zásadou svěření pravomocí. Výkon těchto pravomocí se řídí zásadami subsidiarity a proporcionality.*¹⁶

- **Subsidiarita** – podle této zásady jedná Unie v oblastech, které nespadají do její výlučné pravomoci, pouze v případě, že zamyšleného cíle nemůže být dosaženo na úrovni členských států, a to z důvodů jejího rozsahu či účinků, kterých je lépe dosaženo na úrovni Unie.
- **Proporcionalita** – podle této zásady Unie nepřekročí obsahem či formou činnosti to, co je nezbytné pro dosažení cílů Smluv.

Rozlišují se tyto základní kategorie pravomocí:

- **Výlučná pravomoc:** se týká takových oblastí (celní unie; stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu; měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro; zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky a společná obchodní politika), ve kterých má pravomoc tvořit právní předpisy pouze Unie.
- **Sdílené pravomoci:** řídí se zásadou subsidiarity (v oblastech: vnitřní trh; sociální politika; hospodářská, sociální a územní soudržnost; zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů; životní prostředí, ochrana spotřebitele, doprava, transevropské sítě, energetika; prostor svobody, bezpečnosti a práva; společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví, pokud jde o hlediska vymezená v LS), členským státům přísluší vykonávat svou pravomoc v rozsahu, v jakém ji nevykonala Unie, a zpětně vykonávají svou pravomoc v rozsahu, v jakém se ji Unie rozhodla přestat vykonávat. V oblastech výzkumu; technologického rozvoje a vesmíru; v rozvojové spolupráci a humanitární pomoci je sdílení mezi Unii a členskými státy paralelní tzn., že Unie nemá při výkonu těchto pravomocí přednost.

¹⁶ Čl. 5, odst. 1 SEU, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 27

- **Podpůrné, koordinační a doplňkové činnosti:** Unie v těchto oblastech (ochrana a zlepšení lidského zdraví, průmysl, kultura, civilní obrana, správní spolupráce, všeobecné vzdělávání, odborné vzdělávání, mládež a sport) podporuje činnost členských států různými formami, například prostřednictvím finančních intervencí.

d) Oboustranná flexibilita – pravomoci mohou být přenášeny nejen z členských států na Unii, ale i opačně - v případě, že se na úrovni EU projeví jako neefektivní.

e) Právní akty týkající se SZBP – ruší se pojmenování aktů:

- „společný postoj“ – nově „rozhodnutí vymezující postoje, které má Unie zaujmout“,
- „společná akce“ – nově „rozhodnutí vymezující akce, které má Unie provést“.

f) Evropská občanská iniciativa – *Nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států se může ujmout iniciativy a vyzvat Evropskou komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Smluv.*¹⁷

Podstatný počet států je takový počet států, na kterém se musí shodnout všechny členské státy Evropské unie. Pravděpodobně se bude rozhodovat mezi počtem pěti až devíti států.

g) Posílení role Evropského parlamentu – EP se stává rovnocenným partnerem Rady EU.

Posílení postavení EP vede k nutnosti užší spolupráce národních parlamentů se svými zástupci v EP.

h) Vnitrostátní parlamenty – jejich úloha je posílena a v případě nedodržování zásady subsidiarity mohou vnitrostátní parlamenty využít tzv. žluté, oranžové a červené karty. Tento mechanismus se jeví jako velice komplikovaný a v praxi pravděpodobně nebude příliš využíván.

¹⁷ Čl. 11, odst. 4 SEU, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 31

- **Žlutá karta** – tohoto mechanismu mohou využít vnitrostátní parlamenty v případě, že se jim zdá návrh legislativního aktu v rozporu se zásadou subsidiarity. Ve lhůtě osmi týdnů mohou zaslat své stanovisko předsedům EP, Rady či Komise. V tomto stanovisku musí uvést, v čem vidí rozpor se zásadou subsidiarity. Pokud navrhovatelé dosáhnout nejméně jedné třetiny z celkového počtu hlasů (u legislativních návrhů v oblasti justiční spolupráce v trestních věcech a v oblasti policejní spolupráce je zapotřebí nejméně čtvrtina hlasů), pak musí být návrh přezkoumán. Každý členský stát má buď jeden nebo dva hlasy (jednokomorový parlament má jeden hlas, u dvoukomorových parlamentů má každá komora jeden hlas).
- **Oranžová karta** – tento mechanismus představuje opětovné přezkoumání návrhu Komise v případě, že navrhovatelé dosáhnout nadpoloviční většiny hlasů. Pokud Komise na svém návrhu stále trvá, přezkoumá tento návrh Evropský parlament a Rada. Jestliže EP nebo Rada součtem svých hlasů nad 55 % rozhodne, že návrh není v souladu s principem subsidiarity, pak bude tento návrh zrušen a již se o něm nebude jednat.
- **Červená karta** – tento mechanismus umožňuje právo veta návrhu jenž je založen na tzv. přechodové klauzuli.

ch) Přechodová klauzule („passarelle“) – je zjednodušený postup pro změnu zakládajících smluv. Tímto postupem může být změněn způsob hlasování na hlasování kvalifikovanou většinou v Radě v oblastech, kde je jinak nutný jednomyslný souhlas, a to musí být doplněno souhlasem EP. Touto klauzulí tak dochází ke změnám, ke kterým býval nutný ratifikační proces ve všech členských zemích. Pokud by některý z členských států nesouhlasil se změnou hlasování, může v šesti měsíční lhůtě využít právo veta.

i) Posílená spolupráce – LS zvyšuje počet minimálně zúčastněných států z osmi na devět (např. Vytvoření jednotné patentové ochrany – 25 členských zemí s výjimkou Španělska a Itálie se rozhodlo více spolupracovat v oblasti patentové ochrany a využilo možnosti posílené spolupráce, Španělsko a Itálie se může do této spolupráce v budoucnu přidat).

2.6.4 Vnitřní koordinace evropských politik

a) Prostor svobody, bezpečnosti a práva – LS přesouvá problematiku policejní a justiční spolupráce v trestních věcech z VI. hlavy SEU do právního rámce SFEU. Dochází ke změně ve způsobu rozhodování, přechází se od jednomyslného hlasování v Radě k hlasování kvalifikovanou většinou. Tento způsob hlasování usnadňuje přijímání rozhodnutí. Upuštěním od jednomyslnosti ztrácí členské státy právo veta. Při ohrožování či poškozování finančních zájmů Unie může Rada vytvořit z Eurojustu Úřad evropského veřejného žalobce. Pokud nedojde v Radě ke konsensu, může skupina minimálně devíti států zažádat o povolení pro posílenou spolupráci. Pro větší vnější bezpečnost se vytváří Evropský systém kontroly hranic (EUROSUR), který by měl zvýšit bezpečnost Unie. LS omezuje právo členských států předkládat návrhy legislativních aktů, nově tuto iniciační pravomoc nemá každý jednotlivý členský stát, ale společně jedna čtvrtina členských států.

b) Sociální politika – LS v této oblasti přináší podstatné změny. Důležitými cíli se stávají plná zaměstnanost a společenský pokrok. Unie při vykonávání svých politik musí zohledňovat požadavky spojené s vysokou úrovní zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti sociálnímu vyloučení a s vysokou úrovní všeobecného a odborného vzdělávání a ochrany lidského zdraví. Dále je v LS uvedena možnost svolání trojstranné sociální vrcholné schůzky pro růst a zaměstnanost. Tato schůzka se koná dvakrát ročně a je to setkání zástupců evropských zaměstnanců a zaměstnavatelů s Komisí, předsedy vlád a ministry pro zaměstnanost současného a dvou následujících předsednictví Rady.

c) Hospodářská, sociální a územní soudržnost – Unie se v této oblasti hlavně zaměřuje na snižování rozdílů v různých regionech a na snížení zaostalosti v regionech. Zvláštní pozornost bude věnována hlavně venkovu, oblastem postiženým průmyslem a regionům, které jsou znevýhodněny přírodními či demografickými podmínkami (např. nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou zalidnění a ostrovní, příhraniční a horské regiony).

d) Výzkum a technologický rozvoj – do této oblasti je Lisabonskou smlouvou začleněna i oblast vesmíru.

e) Doložka solidarity – tato doložka zavazuje členské státy ke společnému jednání v duchu solidarity v případě, že se některý členský stát stane cílem teroristického útoku nebo přírodní či člověkem způsobené pohromy. Členské státy poskytnou své prostředky na to, aby:

- *odvrátily teroristickou hrozbu na území členských států,*
- *chránily před případným teroristickým útokem demokratické instituce a civilní obyvatelstvo,*
- *poskytly členskému státu pomoc na jeho území v případě teroristického útoku, pokud o to požádají jeho politické orgány.*¹⁸

2.7 Listina základních práv EU

Tato Listina byla vypracovávána roku 1999 s cílem zviditelnit základní práva a zvýraznit jejich význam pro Unii. Slavnostně vyhlášena byla v roce 2000 při příležitosti zasedání Evropské rady a byla připojena k Niceské smlouvě o EU jako nezávazná politická deklarace. Její význam byl politicko-morálního charakteru bez právních závazků. Právní platnost této smlouvy zavádí až Lisabonská smlouva v článku 6 Smlouvy o EU, stává se tak součástí primárního práva EU. Listina není mezinárodní smlouvou, netvoří formální součást Lisabonské smlouvy, ani přímo či v podobě přílohy. Česká republika si vyjednala možnost připojit se k Protokolu čl. 30 o uplatňování Listiny základních práv Evropské unie v Polsku a ve Spojeném Království. Tento Protokol pouze zpřesňuje interpretaci Listiny ve vztahu k vnitrostátním soudům a právním řádům členských států EU, je garancí proti jejímu uplatňování nad rámec pravomocí Unie. Listina zavádí občanství Unie a vytváří prostor svobody, bezpečnosti a práva. Respektuje rozmanitost kultur a tradic evropských národů, národní identitu členských států a uspořádání jejich veřejné moci.

¹⁸ Část pátá hlava VII SFEU, čl. 222, *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 199

3 Proces ratifikace Lisabonské smlouvy během švédského předsednictví

*„Ratifikace (z lat. ratus, platný a facere, udělat) znamená závazné potvrzení platnosti zvláště důležitého dokumentu, typicky mezinárodní smlouvy, případně Ústavy. Závazné mezinárodní smlouvy mají povahu ústavních dokumentů a jsou nadřazeny domácímu (národnímu) právu. Proto se u nich obvykle vyžaduje kromě běžného podpisu předsedy vlády či ministra při uzavírání dohody ještě další krok - ratifikace. Formu ratifikace určují ústavy“.*¹⁹

Proces ratifikace Lisabonské smlouvy začal koncem roku 2007. Tato smlouva musela být podepsána 27 členskými státy, tzn. 27 odlišnými zeměmi. Každá země ratifikovala dle vlastních procedurálních pravidel. Všechny státy ratifikovaly formou hlasování v parlamentu, pouze Irsko se rozhodlo pro lidové hlasování, tzv. referendum.

3.1 Ratifikace v jednotlivých členských státech

*„Tato smlouva vstupuje v platnost dnem 1. ledna 2009 za předpokladu, že budou uloženy všechny ratifikační listiny, nebo nestane-li se tak, prvním dnem měsíce následujícího po uložení ratifikační listiny tím signatářským státem, který tak učiní jako poslední“.*²⁰

Na základě tohoto ustanovení vstoupila Lisabonská smlouva v platnost 1. 12. 2009, jelikož uložení poslední ratifikační listiny proběhlo v listopadu 2009.

První zemí, která Smlouvu ratifikovala, bylo Maďarsko koncem roku 2007. Postupně byla v dalších 18 členských státech úspěšně ratifikována. Ratifikace šla hladce až do chvíle, než přišlo referendum v Irsku, které se vyjádřilo k Lisabonské smlouvě záporně.

3.1.1 Referendum v Irsku

Irové se v referendu rozhodli říct Lisabonské smlouvě své NE. Dne 12. června 2008 se k hlasování dostavilo 53,1 % voličů, z kterých se 53,4 % vyjádřilo proti přijetí Lisabonské smlouvy. Pro se vyslovilo 46,6 % hlasujících. Jelikož více než polovina členských států již ratifikovala, rozhodli se představitelé členských států vyjít požadavkům Irů vstříc. Jednou z největších obav Irů byla ztráta komisaře, neutrality a daňové autonomie. Po poskytnutí

¹⁹ WAPEDIA Mobilní encyklopedie, [cit. 2011-12-02], dostupný z WWW:< <http://wapedia.mobi/cs/Ratifikace>>.

²⁰ Čl. 6 odst. 2 SEU, Lisabonská smlouva. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 str. 26

záruk přislíbilo Irsko opakování referenda, a to 2. 10. 2009. Druhého referenda se účastnilo 59% oprávněných voličů, z toho 67,13% hlasovalo pro přijetí a 32,87% hlasovalo proti přijetí Lisabonské smlouvy. Završením ratifikačního procesu byl podpis irské prezidentky Mary McAleese.

Tab. 3.1.1 a) Důvody hlasování v irském referendu pro NE

Důvod	Referendum (v %)	
	12.6.2008	2.10.2009
Obecně špatná idea	13	26
Ztráta suverenity/nezávislosti	18	22
Nedostatek informací	42	20
Negativní reakce na nátlak říct ve volbách ANO	8	15
Protivládní/protipolitický	9	9
Neutrality a vojenská otázka	8	4
Otázka potratů	2	2
Rada přátel/rodiny	1	2
Ovlivnění politickou stranou, politiky a TV debatami	5	0
Ztráta irského komisaře	4	0
Ztráta daňové autonomie	3	0
Obava z přílivu imigrantů	1	0
Jiné	13	7

Tab. 3.1.1 b) Důvody hlasování v irském referendu pro ANO

Důvod	Referendum (v %)	
	12.6.2008	2.10.2009
EU je výhodná pro Irsko	39	42
Hlasování pro ANO je to nejlepší pro zemi	32	40
Výhodné pro hospodářství/práci/daně/ EU fondy	3	20
Vláda/politické strany/mediální tlak	10	8
Výhodné pro zemědělství	2	2
Negativní reakce na „kampaň pro NE“	4	2
Garantování záruk	0	1
Přesvědčení od přátel/rodiny	2	1
Jiné	0	1

Zdroj: MILLWARD BROWN, Přístupy a chování v druhém referendu Lisabonské smlouvy, Irsko: Oddělení zahraničních věcí, 2008 a 2009,

Dostupné z <http://www.dfa.ie/uploads/documents/ucd%20geary%20institute%20report.pdf>, vlastní úprava

Pozn.: Součet procent není 100, z důvodu velkého počtu respondentů.

3.1.2 Ratifikace během švédského předsednictví

Během švédského předsednictví vrcholil ratifikační proces Lisabonské smlouvy - ta čekala na své schválení již jen v několika členských zemích – v Irsku, které vyhlásilo své druhé referendum; v České republice, kde ji čekalo přezkoumání Ústavním soudem a podpis prezidenta republiky; v Německu, které muselo upravit pravomoci Spolkového sněmu a Spolkové rady a Polsko, kde s podpisem vyčkával polský prezident Lech Kaczyński. Ve všech těchto zemích byl ratifikační proces úspěšně dokončen.

Ratifikace v Německu

V Německu pozdrželo ratifikační proces přezkoumávání LS u Ústavního soudu. Německý Ústavní soud vynesl v červnu vyjádření, kterým shledal LS v souladu s německým ústavním řádem. Jako nedostatečné shledal pravomoci Spolkového sněmu a Spolkové rady podílet se na evropském zákonodárném procesu a změnách zakládajících smluv. Tyto nedostatky byly právně upraveny a prezident Horst Köhler mohl v září 2009 Lisabonskou smlouvu ratifikovat.

Ratifikace v České republice

Ratifikačního procesu se u nás účastní Parlament České republiky. Svůj souhlas s ratifikací vyslovuje na základě článku 10 a článku 10a Ústavy. Při uzavírání mezinárodních smluv:

- a) upravujících práva a povinnosti osob,
- b) spojeneckých, mírových a jiných politických,
- c) z nichž vzniká členství České republiky v mezinárodní organizaci,
- d) hospodářských, jež jsou všeobecné povahy,
- e) u dalších věcí, jejichž úprava je vyhrazena zákonu,

je třeba podle článku 49 Ústavy souhlasu obou komor Parlamentu, tzn. že pro ni musí hlasovat tři pětiny poslanců i senátorů. Ratifikace mezinárodních smluv je pak na základě článku 63 odst. 1 písm. b) Ústavy ukončena podpisem prezidenta republiky.

Ratifikační proces v České republice neproběhl bez komplikací. První, kdo pozastavil schvalovací proces, byl Senát, který se obrátil na Ústavní soud s žádostí o ústavní přezkoumání Lisabonské smlouvy. Přezkoumáno mělo být několik oblastí dokumentu (oblast

předání některých pravomocí na evropskou úroveň, způsob hlasování v Radě EU, ztráta práva veta pro členské státy, Listina základních práv EU). Ústavní soud v listopadu 2008 po přezkoumání LS uvedl, že není v rozporu s českou ústavou.

V Poslanecké sněmovně České republiky byla Lisabonská smlouva přijata v únoru 2009. Ze 197 přítomných poslanců bylo pro 125, jejich souhlas byl doplněn usnesením, které odmítalo zpochybňování tzv. Benešových dekretů a poválečného majetkového uspořádání. V květnu byla dokončena parlamentní část ratifikace vyslovením souhlasu Senátu, pro přijetí hlasovalo 54 ze 79 přítomných senátorů. K dokončení ratifikačního procesu chyběl pouze podpis prezidenta republiky. Prezident podpis odložil a dal možnost senátorům podat další návrh k Ústavnímu soudu k přezkoumání LS. Ten návrh projednal přednostně a v listopadu znovu potvrdil, že LS není v rozporu s českým ústavním pořádkem. Ve stejný den prezident Václav Klaus svým podpisem Smlouvu ratifikoval. Svůj podpis podmínil výjimkou pro Českou republiku z Listiny základních práv EU. Ta mu byla přislíbena na summitu v říjnu 2009. Tato výjimka bude včleněna do textu přístupové smlouvy Chorvatska k EU.

Poslední ratifikační listiny byly uloženy 13. listopadu 2009 a samotná Lisabonská smlouva vstoupila v platnost 1. prosince 2009.

4 Implementace Lisabonské smlouvy v průběhu předsednického tria současného období

Předsednictví Evropské unii je mezi členskými státy považováno za příjemnou povinnost, kdy daná země stojí v čele Evropské unie po dobu 6 měsíců. Pořadí, ve kterém se jednotlivé země střídají, je stanoveno až do roku 2020. Každá země předkládá na začátku svého předsednictví Radě EU programové priority, které by chtěla v průběhu svého předsednictví naplnit. Jedná se většinou o aktuální potřeby a problémy celé Evropské unie, kterým v daném 6-ti měsíčním období Unie čelí, a které jsou považovány za důležité.

Velkým zásahem do fungování předsednictví Rady EU je Lisabonská smlouva, která ponechává klasické rotační předsednictví pro všechna složení Rady, kromě Rady pro zahraniční věci, které bude nově předsedat Vysoký představitel unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, nebo jím pověřený diplomat. Tento Vysoký představitel bude moci vytvářet za pomoci evropské diplomatické služby a za plné účasti členských států dlouhodobé strategie. Lisabonská smlouva dosáhla v oblasti vnějších vztahů řady cílů, čímž by se měla posílit role EU ve světě.

Poprvé také dochází k institucionálnímu zakotvení kolektivního předsednictví tří členských států po dobu osmnácti měsíců – tzv. předsednického tria.

4.1 Předešlé předsedající trio – Francie, Česká republika a Švédsko

Lisabonská smlouva je nejen úzce spjata se současným triem předsedajícím Radě EU, ale z velké části také s tím předešlým ve složení – Francie, Česká republika a Švédsko v období červenec 2008 až prosinec 2009.

Francouzské předsednictví započalo měsíc po irském referendu, Irsko tak bylo první zemí které Lisabonskou smlouvu odmítlo. Byla to první známka toho, že se ratifikační proces pravděpodobně dosti protáhne.

Předsednictví České republiky probíhalo v období od ledna do června 2009. V této době již měla být v platnosti Lisabonská smlouva, jejíž ratifikační proces ještě nebyl zdaleka dokončen. Našimi prioritami byly tři „E“ (ekonomika, energetika a Evropa ve světě). V oblasti ekonomiky bylo naším cílem stabilizovat hospodářskou situaci v Unii, která se potýkala s finanční krizí. V oblasti energetiky se hlavně jednalo o vývoji efektivnějších technologií a možnostech úspory energie. Třetí priorita se týká zastupování a reprezentování Unie na jednáních se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi. České předsednictví bylo v prvních měsících hodnoceno velice kladně, podílelo se na diplomatických jednáních

při řešení plynové krize, bylo velice nápomocno při uklidňování situace v Gaze a také při jednáních o rozšiřování EU. Příliv kritiky se objevil po pádu vlády v České republice (Česká republika ovšem není jedinou zemí, která měnila vládu během předsednictví, v minulosti se to přihodilo také např. Itálii, Francii či Dánsku). Zpětně je české předsednictví hodnoceno spíše kladně.

Poslední zemí tohoto tria je Švédsko, jehož hlavním úkolem bylo zakončit ratifikační proces Lisabonské smlouvy, který je podrobněji popsán v předchozí kapitole. Švédsko je zemí, během jejíhož předsednictví vstoupila Lisabonská smlouva v platnost, a to 1. prosince 2009. K tomuto datu začaly také fungovat dvě nové instituce - stálý předseda Evropské rady Herman Van Rompuy, který bude předsedat summitům EU a první Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, kterým byla zvolena eurokomisařka baronka Catherine Ashtonová.

4.2 Současné předsedající trio – Španělsko, Belgie a Maďarsko

Španělsko se 1. ledna 2010 stalo novou předsedající zemí Rady EU na období šesti měsíců. Španělské předsednictví je první z tria zahrnující Španělsko, Belgii (červenec – prosinec 2010), a Maďarsko (leden – červen 2011). Toto trio je výjimečné svou úzkou spoluprací, která je založena na shodě v základních tématech a prioritách. Společně se prezentují prostřednictvím webových stránek a společného loga (viz. příloha č. 1), které je vždy v barvách země, která je aktuální předsedající zemí.

Je to také první trio, které plně funguje podle Lisabonské smlouvy. Společně se tyto tři země podepsaly pod následující priority:

- konkurenceschopnost EU,
- posílení Sociální Evropy,
- dostat se z ekonomické a finanční krize,
- udržitelné používání přírodních zdrojů,
- formování společné energetické politiky,
- boj proti klimatologickým změnám,
- bezpečnost občanům EU,
- politika evropského sousedství,
- rozšiřování a finanční kohezi mezi novějšími a staršími členskými státy.

4.3 Předsednictví Španělska se zaměřením na implementaci Lisabonské smlouvy

Španělsko převzalo předsednictví v době, kdy se EU stále ještě zotavuje z recese. V reakci na aktuální situaci v EU si stanovila následující program svého předsednictví :

- plná implementace Lisabonské smlouvy,
- koordinace ekonomických politik na podporu udržitelného růstu v celé Evropě prostřednictvím strategie Evropa 2020,
- posílení oblasti vnějších vztahů a cíl stát se celosvětovým hráčem,
- občané EU, jejich práva a svobody.

Implementace Lisabonské smlouvy

Jedním z nejdůležitějších úkolů španělského předsednictví byla implementace Lisabonské smlouvy. Některé důležité změny již započaly během minulého švédského předsednictví, jako např. zvolení stálého předsedy Rady a Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, ale je na Španělsku doladit pravomoc těchto pozic.

V této části jsou popsány aktivity, které proběhly během první poloviny roku 2010 s ohledem na vstup Lisabonské smlouvy v platnost.

Probíhaly první podrobnější diskuse o podobě Evropské služby pro vnější činnost (o jejich pravomocích, počtu diplomatů a řešení financování této služby). V oblasti regionální politiky dochází k určitým změnám (vznik teritoriální koheze, posílení pravomocí regionálních a místních autorit, nový pojem makro-region, posílení pozice Výboru regionů...). Důležitým prvkem demokracie je Evropská občanská iniciativa, která ještě nemůže být využívána, jelikož nejsou ještě dohodnuty veškeré podmínky jejího fungování.

a) Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ)

Zároveň s prvními návrhy na strukturu Evropské služby pro vnější činnost započaly také první spory mezi Evropským parlamentem a Radou ministrů. Evropská komise vystupovala v tomto sporu proti snahám Rady ministrů posílit mezivládní charakter fungování instituce, která by neměla být plně začleněna do struktur unijní exekutivy.

Původní návrh struktury diplomatické služby EU se nezamlouval velké části europoslanců. Tomuto návrhu bylo vytýkáno příliš velké spojení civilních a vojenských struktur a malé zapojení Evropského parlamentu do výběru diplomatů. S návrhem, který by

více vyhovoval představám Evropského parlamentu, přišel německý europoslanec Elmar Brok.

V jednáních o Evropské službě pro vnější činnost (ESVČ) zvyšuje pozici Evropského parlamentu fakt, že bez jeho souhlasu není možné řešit financování této služby. Pozice Evropské komise je dána dohodou, kterou odsouhlasili koncem dubna 2010 ministři zahraničí členských zemí, podle níž se diplomaté, kteří jsou zodpovědní za portfolia sdílených politik, budou řídit pokyny Evropské komise. Diplomatická služba jako celek podléhá Vysokému představiteli pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, který také má konečné slovo při jmenování diplomatů.

V červnu 2010 vrcholila jednání, která vedla k uzavření dohody nad konečnou podobou evropské diplomatické služby. V jednáních ustoupily členské státy Evropskému parlamentu, aby neprotahovaly jednání o financování diplomatické služby, kde má Evropský parlament právo veta. Zástupcem Vysokého představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku je ministr zahraničí předsedající země a trojice komisařů: komisař pro rozšíření, komisař pro rozvojové otázky a komisař pro humanitární pomoc.

Zaměstnanci diplomatické služby budou z minimálně 60% tvořeni stávajícími pracovníky institucí EU. Zhruba třetina bude tvořena úředníky z národních diplomatických sborů, kteří budou působit ve svých funkcích osm let s možností prodloužení o dva roky.

Další potřebné kroky budou provedeny během belgického předsednictví v Radě EU.

b) Nová pozice regionů v EU

Přijetím Lisabonské smlouvy dochází k posílení Evropské unie v regionální a lokální oblasti. Nejvýraznější novinkou je rozšíření termínu koheze vedle ekonomické a sociální složky o další, a to teritoriální (územní) složku. Tento třetí rozměr má být nápomocen při harmonizaci ekonomického a sociálního rozvoje. Teritoriální koheze se tak stala jedním ze základních cílů EU.

Dopad teritoriální koheze:

- EU bude při tvorbě legislativy muset brát mnohem více na vědomí názor regionů a lokálních oblastí,
- tento nový pojem může také změnit samotnou kohezní politiku EU.

▪ Makro-regiony

Vytvořením makro-regionů by mohlo být možností, jak interpretovat teritoriální kohezi v praxi. Tento koncept by měl být uplatněn v oblasti kohezní politiky po roce 2013. Pojem makro-region by se vztahoval k oblastem, které přesahují národní hranice států EU.

▪ Výbor regionů

Lisabonská smlouva rozšiřuje mandát Výboru regionů ze čtyř na pět let. V průběhu legislativního procesu je nyní Výbor regionů zahrnut do celé délky procesu. Tento proces konzultací je závazný pro Komisi, Radu EU a Evropský parlament, tzn. že tyto tři instituce musí konzultovat při tvorbě zákonů s Výborem regionů v oblastech, které mají dopad na regiony. Výbor regionů může posilovat pozici místních a regionálních autorit. Výbor se nyní může zapojovat do diskusí týkající se těchto oblastí politik EU: energetiky, klimatických změn, sociálních, veřejných a infrastrukturních služeb.

Výbor regionů se může obrátit na soud Evropské unie v případech, v kterých by nebylo dodržováno principu subsidiarity nerespektováním regionů.

Tab. 4. 3 Jak Lisabonská smlouva mění možnosti prosazování místních a regionálních zájmů na úrovni EU

Evropská komise:	Evropská komise:	Evropské instituce		Přijetí legislativy EU:
před-legislativní fáze; Evropská komise vyhodnocuje možnosti politiky a připravuje legislativní návrh	osvojuje legislativní návrh a musí jej konzultovat s Výborem regionů	začínají diskutovat legislativní návrh; Evropský parlament a Rada EU jsou povinny jej konzultovat s Výborem regionů	V případě, že legislativní návrh je významně změněn dalšími institucemi EU	<ul style="list-style-type: none"> přibližně 70 % implementováno regiony a místními autoritami, regionální parlamenty s legislativní pravomocí rovněž musejí transponovat samotné směrnice EU

Výbor regionů: organizuje konzultace s místními a regionálními autoritami, spolupracuje s Evropskou komisí ohledně ohodnocení dopadů (na základě dohody o spolupráci mezi Komisí a Výborem regionů)	Během 8 týdnů může Výbor regionů spolupracovat s národními a regionálními parlamenty při analýze souladu s principem subsidiarity („mechanismus včasného varování“)	Výbor regionů spolupracuje	Výbor regionů: přijímá revidovaný názor k legislativnímu návrhu	Výbor regionů: <ul style="list-style-type: none"> • iniciuje procedury pro porušení zákonodárných norem na Evropském soudním dvoru, pokud schválená legislativa stále neodpovídá principu subsidiarity, • monitoruje implementaci legislativy EU
---	--	-----------------------------------	--	---

Zdroj: Výbor regionů, Text Lisabonské smlouvy, převzato z Měsíčníku EU aktualit, číslo 80, květen 2010, dostupné na:

http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_05.pdf

▪ **Lisabonská smlouva a regionální politika**

V této oblasti se Lisabonská smlouva snaží umožnit všem úrovním správy a samosprávy činit rozhodnutí co nejbližší lidem, aby se dopad těchto rozhodnutí projevil co nejlépe tzn. dodržování principu subsidiarity. Lisabonská smlouva také přisuzuje mnohem větší význam regionálním a místním lokacím. Proces vytváření nových zákonů by měl začínat více zespodu (návrhy regionů, diskuze nad dopady pro regiony...).

▪ **Vztah mezi Evropskou komisí a Výborem regionů**

V roce 2007 vznikla mezi Evropskou komisí a Výborem regionů dohoda o vytvoření bližšího pracovního propojení a konzultacemi s regionálními a místními autoritami. Naplnění této dohody umožňuje Lisabonská smlouva. Vzniká tím užší vazba mezi Komisí a Výborem. Tyto dvě instituce spolu musí diskutovat od počátku do konce legislativní procedury. Členové obou těchto institucí jsou voleni občany EU, čímž je zajištěna demokratická legitimita EU. Výbor může Komisi předkládat své návrhy, konzultovat s ní a docílit tak co nejúčinnější legislativy. Výbor může také využívat svého práva „znovukonzultovat“, čímž může měnit návrhy

během legislativního procesu. Role Výboru se stává více pro-aktivní a stává se zprostředkovatelem mezi regionálními a lokálními autoritami a Komisí.

c) Evropská občanská iniciativa

V této oblasti učinila Evropská komise významný posun. Koncem března 2010 byl představen návrh nařízení, který reagoval na podněty členských států. Ke spuštění této občanské iniciativy je potřeba jeden milión občanů z alespoň 1/3 členských států, počet podpisů závisí na velikosti daného státu. Shromažďování těchto podpisů nebude probíhat pouze papírovou, ale také elektronickou cestou.

V červnu 2010 Rada EU schválila společný postoj k návrhu evropské občanské iniciativy a upřesnila počet členských států na nejméně devět.

4. 4 Předsednictví Belgie se zaměřením na implementaci Lisabonské smlouvy

Belgie se stala předsedající zemí 1. července 2010 a je druhou zemí ze současného tria předsednických zemí po Španělsku. Priority tohoto předsednictví jsou:

- konkurenceschopnost a znalostní ekonomika, sociální soudržnost,
- zelená Evropa,
- hranice Lisabonské smlouvy,

Implementace Lisabonské smlouvy

Jedním z hlavních cílů belgického předsednictví je pokračování v implementaci Lisabonské smlouvy, se kterým započalo předchozí předsednictví.

Tato část je opět zaměřena na aktivity spojené s implementací Lisabonské smlouvy, většinou jsou to aktivity, které byly započaty již během španělského předsednictví.

Evropská služba pro vnější činnost již dostává pevnějších tvarů (je schválen její služební a rozpočtový rámec). V oblasti regionální politiky probíhala další jednání o teritoriální kohezi a vytvoření makro-regionů v budoucnu. Členské státy se dohodly na počtu států, ze kterých musí být určitý počet podpisů k uskutečnění Evropské občanské iniciativy. Uskutečnila se první jednání o možném vzniku funkce veřejného zástupce, kterou umožňuje Lisabonská smlouva.

a) Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ)

Belgie pokračovala v činnosti ustanovení diplomatické služby Evropské Unie. V červenci 2010 bylo schválena nová podoba této služby Evropským parlamentem, tzn. že Evropská služba pro vnější akce může začít fungovat k 1. 12. 2010. V říjnu 2010 byl schválen rozpočtový a služební rámec pro diplomatickou službu. Evropský parlament si při schvalování rozpočtu této služby vymohl právo dohledu nad jmenováním diplomatů. Samotná diplomatická služba čítá 1100 úředníků, kteří se dosud zabývali vnějšími vztahy a rozvojovou spoluprací, dále 400 zaměstnanců ze sekretariátu Rady ministrů plus diplomaté jednotlivých zemí EU. Těchto diplomatů bude vybráno okolo 800, a to do 136 zemí. V čele této diplomatické služby je Vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, další důležitou funkcí je post generálního sekretáře a jeho zástupců, čtyři generální ředitelé a šéf zpravodajské služby (Sit Cen).

b) Teritoriální koheze

Smyslem teritoriální koheze je zabývání se přesnými potřebami daného regionu, jenž není omezen hranicemi státu. Možnost vzniku těchto makro-regionů je posilována existencí Jednotného vnitřního trhu a Schengenského prostoru. V současné době již existují dvě makroregionální strategie, a to region Baltského moře a Dunajský region. V budoucnosti by měly vzniknout další, např. Alpský, Středomořský atd. Tyto makroregionální strategie nemají zatím své právní vymezení.

c) Evropská občanská iniciativa

V prosinci 2010 schválil Evropský parlament pravidla pro podávání návrhů ze strany veřejnosti. Došlo ke snížení počtu států nezbytného pro uskutečnění občanské iniciativy na minimálně čtvrtinu členských států EU. Evropský parlament dokonce navrhoval ještě větší snížení, a to na pět členských států. Po usilovných jednáních se ovšem rozhodlo, že postačují podpisy ze sedmi zemí EU.

d) Veřejný žalobce

Lisabonská smlouva umožňuje zřízení funkce Evropského veřejného žalobce, jehož úkolem je chránit finanční zájmy EU a pomáhat při získávání stěžejních důkazů v trestním řízení. Tato funkce by byla součástí struktury Eurojustu, jehož kompetence by se tímto zvýšily při vzájemném uznávání zatykačů a soudních příkazů. Belgie učinila první jednání

o této funkci, nicméně některé členské země mají k tomuto projektu stále dost výhrad. V případě nedosáhnutí jednomyslného souhlasu všech členských států může tato funkce vzniknout v rámci posílené spolupráce mezi skupinou minimálně devíti členských států.

4.5 Předsednictví Maďarska se zaměřením na implementaci Lisabonské smlouvy

Maďarsko je poslední zemí tria Španělsko – Belgie – Maďarsko. Od 1. 1. 2011 je předsednickou zemí, která má následující priority předsednictví:

- růst a zaměstnanost pro zachování evropského sociálního modelu,
- silnější Evropa,
- Evropa přátelská k občanům,
- rozšiřování EU a politika sousedství.

Implementace Lisabonské smlouvy

Lisabonská smlouva byla při nástupu maďarského předsednictví v platnosti již rok, proto v cílech Maďarska již tolik nefiguruje její implementace. Neznamená to ovšem, že by v průběhu jejího předsednictví nedocházelo naplňování klíčových bodů této smlouvy.

V tomto období vstoupila v platnost nová pravidla komitologie, která posílila postavení EP a Komise na úkor členských států. Evropská služba pro vnější činnost již začala pracovat a sklízet první kritiku pro svou nevýraznou činnost. Velice pozitivní je završení jednání o Evropské občanské iniciativě, kdy první oficiální iniciativy mohou být podány 1. dubna 2012. V této chvíli má před sebou maďarské předsednictví ještě dva měsíce práce, než předá předsednictví Polsku.

a) Komitologie

Během 60. let 20. století vznikla komitologie jako nástroj kontroly členských států vůči Komisi. Fungování komitologie bylo již v minulosti několikrát upraveno (rozhodnutím 87/373, 1999/468, 2006/512 a také nyní Lisabonskou smlouvou).

Komitologie označuje postupy v správních a expertních výborech, které se snaží najít soulad mezi členskými státy a Evropskou komisí.

V březnu 2011 vstupují v platnost nová pravidla tzv. komitologie. Ta v praxi rychleji přijímají předpisy než obvyklý legislativní proces. V komitologii se jednání odehrává bez

účasti Evropského parlamentu, za tato jednání odpovídají úředníci Evropské komise a experti členských států.

Nová pravidla posílila postavení Parlamentu a Komise na úkor členských států. Dříve mohly členské státy návrh Komise zablokovat v komitologickém výboru prostou většinou, v současnosti jej mohou zablokovat pouze kvalifikovanou většinou.

b) Evropská služba pro vnější činnost (ESVČ)

Nově vzniklá diplomatická služba je v současné době podrobena kritice za nečinnost a neviditelnost ve věcech vnějších vztahů EU, což souvisí s poskytováním humanitární pomoci. V této oblasti nastal kompetenční spor mezi diplomatickou službou a Evropskou komisí. Dalším důvodem kritiky je malá angažovanost osoby Vysokého představitele v otázkách konfliktů jak v Egyptě, tak v Libyi, kde se výrazněji angažují představitelé členských států (Německo, Francie či Velká Británie).

c) Evropská občanská iniciativa

Maďarské předsednictví završilo jednání o pravidlech a postupech používání evropské občanské iniciativy. Konečné ustanovení bylo přijato Evropským parlamentem a Radou na základě návrhu Komise v únoru 2011. Zavedením tohoto nástroje „participativní demokracie“ se rozrostl prostor pro veřejné diskuse a vznikla tak možnost intenzivněji se podílet na demokracii v Evropské unii.

Postup vytvoření evropské občanské iniciativy (grafické znázornění viz. příloha č. 2):

- **Organizátoři:** jsou skupina, která tvoří výbor občanů (min. sedm osob), které mají bydliště v min. v sedmi různých členských zemích EU (tato osoba nesmí být poslanec Evropského parlamentu).
- **Podepsané osoby:** jejich počet je min. jeden milión z min. sedmi členských států EU. Minimální počet osob podepsaných v daném státě se vypočítá podle počtu poslanců Evropského parlamentu zvolených za danou zemi a vynásobení číslem 750. K podpisu iniciativy musí být osoby ve věku, ve kterém mohou ve své zemi volit do Evropského parlamentu.
- **Registrace navrhovaných iniciativ:** Každá iniciativa musí být zaregistrována v elektronickém registru, který bude k tomuto účelu zpřístupněn Komisi - ta musí do dvou měsíců odpovědět.

- **Sběr prohlášení o podpoře:** Od zaregistrování mají organizátoři jeden rok na to, aby nashromáždili potřebný počet podpisů v členských zemích EU. Tento sběr probíhá jak v listinné, tak i v elektronické podobě. Po nasbírání potřebných prohlášení o podpoře musí organizátoři poslat tyto údaje na ověření příslušným orgánům.
- **Komise:** má tři měsíce na posouzení předložené iniciativy a rozhodnutí o jejím dalším postupu. Organizátoři mohou svou iniciativu představit na veřejném slyšení v EP. Komise formou sdělení vysvětlí, k jakým závěrům došla, a jaká opatření hodlá přijmout. Komise nemusí po každé občanské iniciativě předložit legislativní návrh, každou občanskou iniciativu však musí podrobně prostudovat.

Dle nařízení, které bylo přijato v březnu 2011, je možno podat první evropskou občanskou iniciativu 1. dubna 2012, navzdory tomu, že veškerá pravidla pro tuto iniciativu již byla přijata. Tato roční lhůta před vstupem iniciativy v platnost je dána nutností úprav vnitrostátního práva členských států.

5 Potřeba další revize Lisabonské smlouvy

Lisabonská smlouva vstoupila v platnost 1. 12. 2009 a je relativně novou smlouvou. V dnešním rychle se měnícím světě je jasné, že bude nutné udělat v této smlouvě určité změny. První změna se týká počtu europoslanců, který neodpovídá počtu stanovenému Lisabonskou smlouvou. Tuto situaci řeší změna protokolu č. 36 o přechodných opatřeních. Druhým zásahem do Smluv je změna článku 136 Smlouvy o fungování Evropské unie - ta je reakcí na finanční problémy, se kterými se potýkají některé členské státy. Na základě této změny bude vytvořen Evropský stabilizační mechanismus (ESM). Další změna, která možná Lisabonskou smlouvu čeká, je vytvoření nové funkce tzv. „pan nebo paní euro“. Na žádném konkrétním návrhu se ale v současnosti představitelé členských států nedohodli.

Tyto změny nejsou určitě jedinými, které Lisabonskou smlouvu čekají. Členské státy budou ještě dlouhou dobu dávat přednost revizím této smlouvy před vytvořením nové, jejíž ratifikace ve všech členských by byla velice komplikovaným a zdoluhavým procesem.

5.1 Změna protokolu č. 36 o přechodných ustanoveních

V červnu 2010 byla uspořádána mezivládní konference k revizi Lisabonské smlouvy. Členské státy zde byly reprezentovány velvyslanci při EU. Tématem této konference byl počet evropských poslanců, který neodpovídá číslu stanovenému Lisabonskou smlouvou, podle níž by měl mít Evropský parlament 751 europoslanců. Příčinou tohoto nesouladu je uzavření ratifikačního procesu Lisabonské smlouvy později, než bylo očekáváno. Z tohoto důvodu volby do Evropského parlamentu v červnu 2009 proběhly podle pravidel smlouvy z Nice a do Parlamentu bylo zvoleno 736 europoslanců. Na této konferenci bylo dohodnuto, že se počet členů Evropského parlamentu zvýší ještě před volbami v roce 2014. Jednání se netýkala změny Lisabonské smlouvy, ale úpravy k ní připojeného protokolu o přechodných opatřeních. Do Evropského parlamentu tak přibude dalších 18 poslanců z dvanácti zemí Unie (čtyři ze Španělska, po dvou z Francie, Rakouska a Švédska a jeden z Bulharska, Itálie, Lotyšska, Malty, Polska, Slovinska, Nizozemí a Velké Británie). Počet poslanců se tak změní na 754, o tři více než ukládá Lisabonská smlouva, a to z toho důvodu, že Německo má o tři europoslance více než je maximum uvedené v Lisabonské smlouvě²¹ a v souladu s článkem 5 aktu z roku 1976 nelze přerušit mandát poslance v průběhu volebního období.

²¹ Německo má v Evropském parlamentu 99 poslanců, podle Lisabonské smlouvy může mít maximálně 96 poslanců.

Těchto 18 nových europoslanců bude mít dočasně status pozorovatele. Plnohodnotnými poslanci se stanou až přijetím zvláštního protokolu, který se stane součástí přístupové smlouvy s Chorvatskem.

Možnosti dovolení europoslanců:

- a) dodatečnou volbou probíhající dle vnitrostátní úpravy voleb do Evropského parlamentu,
- b) doplněním na základě výsledků voleb do Evropského parlamentu konaných ve dnech 4. až 7. června 2009,
- c) určením národním parlamentem z řad vlastních členů.

5.2 Změna článku 136 Smlouvy o fungování Evropské unie

V prosinci 2010 se představitelé členských států shodli na návrhu úpravy Lisabonské smlouvy, který umožní vytvoření Evropského stabilizačního mechanismu (ESM), z něhož budou moci čerpat finanční prostředky ty členské státy, které se ocitnou ve finančních potížích. Vytvoření tohoto mechanismu je odpovědí na finanční krizi v eurozóně, kde se několik zemí potýká s velkými finančními problémy.

Tato změna Lisabonské smlouvy proběhne prostřednictvím zjednodušeného postupu pro přijímání změn upraveného v článku 48 odst. 6 Smlouvy o Evropské unii (*Evropská rada může přijmout rozhodnutí o změně všech nebo části ustanovení třetí části Smlouvy o fungování Evropské unie. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí a, v případě institucionálních změn v měnové oblasti, s Evropskou centrální bankou. Toto rozhodnutí vstoupí v platnost až po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy*), toto rozhodnutí nesmí rozšířit pravomoci svěřené Unii smlouvami.

Samotná změna Lisabonské smlouvy spočívá v rozšíření článku 136 Smlouvy o fungování Evropské unie o tyto dvě věty: „Členské státy, jejichž měnou je euro, mohou zavést mechanismus stability, který bude aktivován v případech, kdy to bude nezbytné k zajištění stability eurozóny jako celku. Poskytnutí jakékoli požadované finanční pomoci v rámci tohoto mechanismu bude podléhat přísné podmíněnosti.“²²

²² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, *Závěry Evropské rady z 25.-26.3. 2010*. Online [2011]

Dosavadní finanční výpomoci členským státům, které se potýkají s velkými finančními problémy, jsou v rozporu s článkem 125 odst. 1 SFEU, který zní „*Unie neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních subjektů nebo veřejným podnikům kteréhokoli členského státu, pokud se nejedná o vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru. Členský stát neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo veřejným podnikům jiného členského státu, aniž jsou dotčeny vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru*“. V současnosti se využívá ustanovení článku 122 odst. 2 Smlouvy o fungování EU, tzv. doložka solidarity. Tato doložka umožňuje poskytnutí finanční pomoci členskému státu v případě, že se dostane do mimořádné situace, kterou nemohl nijak ovlivnit (dlouhodobé zadlužování státu nemusí být bráno jako situace, které se nedalo zabránit).

ESM bude fungovat od roku 2013 (pokud nedojde k neočekávanému prodloužení ratifikačního procesu) se sídlem v Lucembursku. ESM bude financován jak zeměmi eurozóny, tak i členskými zeměmi mimo ni (Česká republika se podílet nebude). Celkový objem finančních prostředků v tomto mechanismu bude činit 700 miliard eur (80 miliard vloží přímo státy a 620 bude tvořit státní záruky), pokud by tato částka nestačila, byl by fond navýšen. Členské země budou v průběhu pěti let (2013 – 2017) přispívat ročně částkou 16 miliard eur.

ESM nahradí v roce 2013 tyto dva finanční nástroje:

Evropský nástroj finanční stability (EFSF)

- je společností s ručením omezeným,
- jeho pomoc mohou využít pouze státy eurozóny,
- objem finančních prostředků je 440 miliard eur,
- v lednu 2011 vydal dluhopisy v hodnotě pěti miliard eur,
- má oprávnění dluhopisy nejen vydávat, ale také nakupovat,
- do konce roku 2011 vydá další dluhopisy v hodnotě 11 miliard eur.

Evropský mechanismus finanční stability (EFSM)

- objem finančních prostředků je 60 miliard eur, které jsou poskytovány Evropskou komisí a zbylých 250 miliard eur poskytuje Mezinárodní měnový fond,
- finanční prostředky mohou čerpat všechny členské státy,
- EFSF i EFSM byly vytvořeny jako pouze jako dočasné řešení.

Nyní se rozběhnou vnitrostátní schvalovací procesy, bez kterých akt nemůže vstoupit v platnost. Pro úspěšné schválení v České republice je kromě schválení v Parlamentu také nutný podpis prezidenta. Tento ratifikační proces by měl být uzavřen do konce roku 2012. Pokud by do té doby rozhodnutí potvrdily podle svých vnitrostátních mechanismů všechny členské státy, vstoupilo by v platnost 1. ledna 2013, jinak až prvním dnem měsíce následujícího po oznámení souhlasu posledním státem. Brzké vytvoření tohoto mechanismu je jednou z nejdůležitějších současných priorit Unie.

5.3 „Pan nebo paní euro“

Koncem roku 2010 započala první jednání o nové funkci „pan nebo paní euro“, jejíž vznik je podmíněn změnou Lisabonské smlouvy. Důvodem vytvoření této funkce je zajistit větší finanční a ekonomickou stabilitu Unie. „Pan či paní euro“ by zastávali funkce místopředsedy Evropské komise a náplní jeho práce by byly záležitosti spojené s hospodářskou a měnovou unií, dále by vedl jednání Rady ministrů financí (ECOFIN) a také by se účastnil pravidelných evropských summitů. Stal by se reprezentantem Unie na mezinárodních ekonomických a finančních akcích.

6 Závěr

První část této práce se týká veškerých důležitých Smluv, které Evropskou unii vytvářely a formovaly spolu s důvody, které ke každé změně vedly. Největší zásahem do Smluv měla být Smlouva o Ústavě pro Evropu, která měla dosavadní smlouvy změnit. V členských státech tato smlouva vyvolávala obavy ze ztráty suverenity, což bylo jedním z důvodů jejího odmítnutí ve dvou referendech. O poznání lépe byla přijata Lisabonská smlouva, jejíž ratifikační proces však také nebyl úplně bezproblémový a státy si před její ratifikací dokázaly vydobýt určité malé ústupky.

Smlouvou, která základní smlouvy nenahrazuje, ale novelizuje je Lisabonská smlouva. Tato smlouva byla při svém ratifikačním procesu také v jednom referendu odmítnuta. Díky spolupráci členských zemí se podařilo najít kompromis a učinit změny v Lisabonské smlouvě, které v opakovaném irském referendu umožnili její schválení. Ratifikační proces byl úspěšně dokončen ve všech členských zemích.

Nejdůležitějšími změnami, které Lisabonská smlouva přináší, je vytvoření funkce stálého předsedy Evropské rady a nejvyššího představitele pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, obě tyto funkce začaly fungovat k 1. 12. 2009. Další změny se týkaly způsobu hlasování a změny pravomocí evropských orgánů.

Současné předsednické trio učinilo řadu kroků, které vedly k implementaci Lisabonské smlouvy. V oblasti regionální politiky došlo k posílení pozice regionálních a místních autorit. Vznikla Evropská služba pro vnější činnost, která již funguje od počátku roku 2011. Také byl dokončen přesný postup pro podání Evropské občanské iniciativy, který začne platit 1. dubna 2012.

Poslední část je zaměřena na revizi této smlouvy. V této chvíli se jedná o dvou změnách. První se týká počtu europoslanců, jejichž počet neodpovídá počtu europoslanců uvedeném v Lisabonské smlouvě. Druhá změna je dána potřebou vymanit Unii z finanční krize, která zasáhla většinu členských států Unie. Dle dosavadní smlouvy nesmí členské státy přebírat ani zodpovídat za závazky jiného členského státu. V současnosti je státům, které se potýkají s finančními problémy pomáháno na základě doložky solidarity.

Tato práce mapuje proces utváření Lisabonské smlouvy, její ratifikaci a veškerou dosavadní implementaci. Cílem členských států je učinit Evropskou unii efektivnější a výkonnější a Lisabonská smlouva je jim v tomto úsilí značně nápomocna.

Seznam použité literatury:

Knižní zdroje:

1. CINI, M.; BORRAGAN, N. P.-S. *European Union Politics*. 3. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2010. 530 s. ISBN 13: 978-01-99548-63-7.
2. PIKNA, B. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2010. 346 s. ISBN 978-80-7201-813-0.
3. PÍTROVÁ, L.; a kol. *Když se řekne Lisabonská smlouva: perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. 3. vyd. Praha: Úřad vlády České Republiky, 2008. 156 s. ISBN 978-80-87041-48-2.
4. *Lisabonská smlouva*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008. 508 s. ISBN 978-80-87041-38-3.

Elektronické zdroje

1. BŘICHÁČEK, T. Rok po Lisabonu další změna smluv, *Revue politika* [cit. 2011-04-01], Dostupné z WWW: < <http://www.revuepolitika.cz/clanky/1450/rok-po-lisabonu-dalsi-zmena-smluv>>
2. JIŘÍ GEORGIEV, *Monitoring vývoje událostí v EU 21.4.2009 -20.4.2011*, [online]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/8463/0/sekce/mesicni-prehled-deni-v-eu/>>
3. *Analýza dopadu Lisabonské smlouvy*, Česká republika: Odbor koncepční a institucionálního Útvaru ministra pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR, 2010. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/dokumenty/Analyza-dopadu-Lisabonske-smlouvy.pdf>>
4. *Attitudes and Behaviour in the Referendum on the Treaty of Lisbon*, Irsko: Oddělení zahraničních věcí, 2009. [cit. 2011-03-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.dfa.ie/uploads/documents/ucd%20geary%20institute%20report.pdf>>
5. *Draft Treaty Establishing a Constitution for Europe*. Submitting to the European Council meeting in Thessaloniki, 20 June 2003, The European Convention, Luxembourg, 2003, [cit. 2011-02-02]. Dostupné z WWW: < <http://european-convention.eu.int/docs/treaty/cv00850.en03.pdf>>
6. EU2010, oficiální stránky španělského předsednictví Evropské rady [online]. Dostupné z WWW: <http://www.eu2010.es/export/sites/presidencia/es/index.html_132175017.html>
7. Evropa – portál Evropské unie [online]. Dostupné z WWW: <http://www.europa.eu>
8. *Evropská ústava stručně*. Česká republika: Odbor komunikace s institucemi EU a MZV ČR, 2003. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW:< <http://www.euroskop.cz/>>

9. *Informační podklad č.1.179*, Česká republika: Parlament České republiky, 2007. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW:< <http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-1-179.pdf>>
10. *Návrh Evropské ústavy připravený Evropským konventem* . Lucemburk: Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, 2004. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: < <http://www.euroskop.cz/>>. ISBN:92-894-6450-X
11. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2009. 23 s. říjen 2009, č. 73, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2009_10.pdf>
12. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2009. 23 s. listopad 2009, č. 74, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2009_11.pdf>
13. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2010. 23 s. leden 2010, č. 76, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_01.pdf>
14. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2010. 23 s. únor 2010, č. 77, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_02.pdf>
15. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2010. 23 s. květen 2010, č. 80, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_05.pdf>
16. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2010. 19 s. srpen 2010, č. 83, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_08.pdf>
17. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2010. 23 s. říjen 2010, č. 85, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_10.pdf>

18. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2010. 23 s. listopad 2010, č. 86, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-01-02]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2010_11.pdf>
19. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2011. 23 s. leden 2011, č. 88, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2011_01.pdf>
20. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2011. 23 s. březen 2011, č. 90, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-04-03]. Dostupné z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2011_03.pdf>
21. *Měsíčník EU aktualit*. Česká republika: Ministerstvo kultury ČR, [online]. 2011. 23 s. duben 2011, č. 91, ISSN on-line: 1801-5042. [cit. 2011-04-04]. Dostupné z WWW: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/Mesicnik_2011_04.pdf
22. WAPEDIA, Mobilní encyklopedie, [cit. 2011-03-03]. Dostupné z WWW: <<http://wapedia.mobi/cs/Ratifikace>>

Seznam zkratk

JEA	Jednotný evropský akt
ESUO	Smlouva o Evropském společenství uhlí a oceli
EHS	Smlouva o Evropském hospodářském společenství
EURATOM	Smlouva o Evropském společenství pro atomovou energii
ES	Evropská společenství
IGC	Mezivládní konference
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
LS	Lisabonská smlouva
ESVČ	Evropské služby pro vnější činnost
GAC	Rada pro obecné záležitosti
EP	Evropský parlament
EK	Evropská komise
ER	Evropská rada
GAERC	Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy
EU	Evropská unie
FAC	Rada pro zahraniční věci
ESM	Evropského stabilizačního mechanismu
EFSF	Evropský nástroj finanční stability
EFSM	Evropským mechanismem finanční stability
ECOFIN	Rady ministrů financí

Seznam tabulek a obrázků

Seznam obrázků:

Obrázek 2.2 Struktura Evropské unie.....	8
--	---

Seznam tabulek:

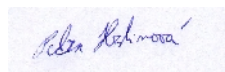
Tab. 3.1.1 a) Důvody hlasování v irském referendu pro NE.....	27
Tab. 3.1.1 b) Důvody hlasování v irském referendu pro ANO.....	27
Tab. 4. 3 Jak Lisabonská smlouva mění možnosti prosazování místních a regionálních zájmů na úrovni EU.....	34

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména § 35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 - školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB - TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9. 5. 2011



Petra Hrdinová

Adresa trvalého pobytu studenta:

Pivovarská 667, 742 45 Fulnek.

Seznam příloh:

Příloha č. 1 Logo předsednického tria

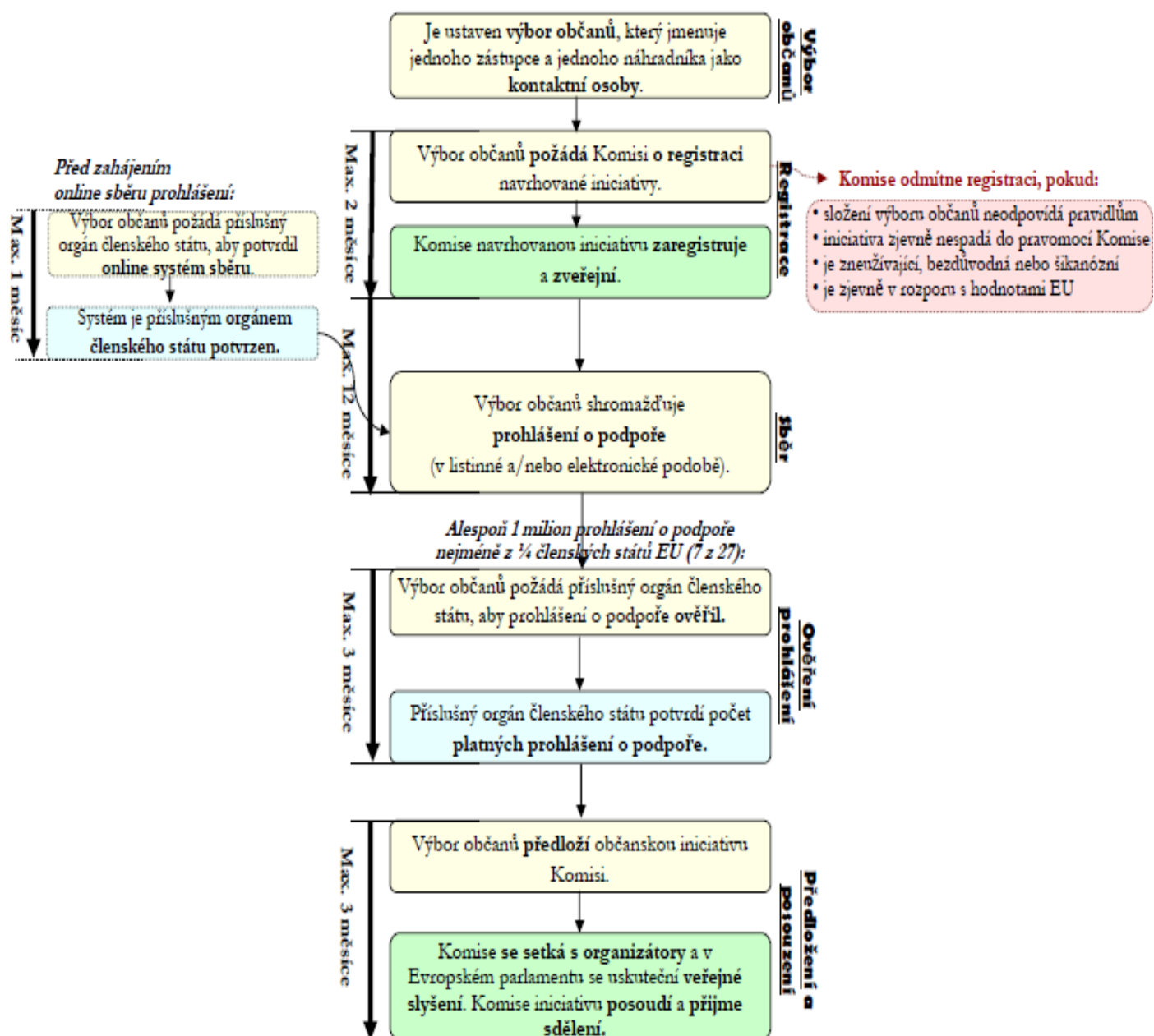
Příloha č. 2 Postup Evropské občanské iniciativy

Příloha č. 1 Logo předsednického tria



Zdroj: www.eu2010.es

Příloha č. 2 Postup Evropské občanské iniciativy



Zdroj: www.ec.europa.eu